Myślę pozytywnie

T

Empatia i dostrzeganie potrzeb innych osób

Czy mogę pomóc innym?

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej
w ramach Narodowego Programu Zdrowia

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

NPZ NARODOWY PROGRAM ZDROWIA

Realizator projektu: FUNDACJA INSTYTUT EDUKACJI POZYTYWNEJ

Grupa docelowa	Czas zajęć	Wykorzystywane metody	Cele spotkania
klasy IV-VI	45 min.	rozmowa – trzy pokoje Disney'a (zmodyfikowane na potrzeby grupy)	Uczeń/uczennica: – kształci umiejętność konstruktywnego rozwiązywania problemów – doskonali umiejętność współodczuwania – rozwiązuje problemy w grupie – rozumie konieczność konstruktywnej krytyki

Opis przebiegu z wykazem poszczególnych ćwiczeń/zadań:

1. Dzieci zasiadają w kole. Nauczyciel/nauczycielka pyta uczniów i uczennice, jak się dziś czują, czy wszystko u nich dobrze, jak się dziś miewają. Wymiana zdań trwa ok. 3-5 minut.

2. Następnie nauczyciel/nauczycielka dzieli klasę na osiem grup. Każdej z nich wręcza kartę pracy (załącznik nr 1) i prosi o przygotowanie odpowiedzi na pytania. Grupy powinny być trzyosobowe. Pozostała część klasy to grupa krytyków. Każdy krytyk zostaje przydzielony do jednej pary (patrz: karty pracy). Zadaniem krytyka jest obserwacja pracy grupowej i sporządzanie notatek.

3. Po upływie wyznaczonego czasu grupy krytyków, realistów i marzycieli spotykają się. Realiści i marzyciele wymieniają się pomysłami, a krytycy mają za zadanie wskazać luki w ich koncepcjach. Grupy wypracowują jeden pomysł na pomoc wybranej osobie.

4. Każda grupa relacjonuje swój pomysł, pozostałe grupy mogą się ustosunkowywać do propozycji.

5. Lekcję kończy podsumowanie nauczyciela/nauczycielki, który/która podaje definicję słowa: empatia i zwraca uwagę na jego znaczenie w życiu codziennym.

Streszczenie metodyczne dla nauczyciela:

Dzieci pracują w grupach nad rozwiązaniem problemów, które dotyczyć mogą także ich lub ich bliskich. Na potrzeby zajęć zmodyfikowana została metoda Trzy pokoje Disney 'a, która wprowadza konstruktywną krytykę i pozwala rozważyć problem z kilku stron.

Proponowana bibliografia uzupełniająca:

–
Ewelina Mierzwińska, Trzy pokoje Disneya. Tworzenie, ocena i realizacja planów.
Źródło: **https://www.ewelinamierzwinska.pl/blog/trzy-pokoje-disneya-metoda-realizowania-pomyslow/**
–
Ewa Nowak, Nauka empatii – dlaczego jest ważna dla dziecka?
Źródło: **http://zwierciadlo.pl/psychologia/nauka-empatii-dlaczego-jest-wazna-dla-dziecka**

Związek z podstawą programową:

Etyka

1. **Elementy etyki ogólnej. Uczeń:**

– zna, rozumie i stosuje pojęcia niezbędne do opisu przeżyć i działań moralnych:
a) posługuje się pojęciami niezbędnymi do charakterystyki działania w aspekcie jego moralnej oceny: decyzja, czyn, sprawczość, konflikt, problem, podmiot działania (autor, sprawca), adresat działania, intencja działania, motyw działania, treść działania, skutek (konsekwencja), okoliczności działania,
b) rozpoznaje i nazywa wybrane emocje oraz uczucia: radość, smutek, strach, wstręt, zdziwienie, gniew, akceptacja, duma, miłość, nienawiść, przyjemność, przykrość, poczucie szczęścia, poczucie wstydu, poczucie winy, zazdrość,
c) posługuje się nazwami emocji i uczuć do opisywania przeżyć własnych oraz przeżyć innych osób w kontekście różnych doświadczeń moralnych; wykorzystuje te pojęcia do charakteryzowania przeżyć, działań i postaw bohaterów powieści, opowiadań, filmów, spektakli teatralnych, gier komputerowych,

2. **Człowiek wobec innych ludzi. Uczeń:**

– objaśnia, czym jest szacunek, przyjaźń, życzliwość, altruizm, troska, bezinteresowność, wolontariat, koleżeństwo, wdzięczność, współczucie, empatia,

3. **Wybrane problemy moralne (do wyboru). Uczeń:**

– identyfikuje i klasyfikuje wybrane problemy moralne ze względu na wyróżniony typ relacji: człowiek wobec innych ludzi, człowiek wobec siebie samego, człowiek wobec ludzkich wytworów,

Wychowanie do życia w rodzinie:

1. **Tożsamość i wielowymiarowość człowieka. Poczucie sensu życia. Uczeń:**

– wyraża szacunek dla siebie i innych;
– potrafi lepiej zrozumieć siebie i drugiego człowieka;
– jest odpowiedzialny za własny rozwój emocjonalny.

Grupa 1

Zosia:
Wczoraj pokłóciłam się ze swoim najlepszym przyjacielem. Zawsze był to ktoś dla mnie ważny, a teraz niestety przedmiotem kłótni była błahostka. Jednak nie potrafię go przeprosić, bo uważam, że to on zawinił. On pewnie też nie przeprosi. Chyba straciłam go na zawsze. Co mam zrobić? Jest mi smutno i żal tych straconych lat przyjaźni.

Praca dla grupy:
Jesteście **marzycielami**. Puśćcie wodze fantazji i wymyślcie wszystkie możliwe rozwiązania problemu. Pomyślcie o przyszłości Zosi, o tym, co chciałaby osiągnąć i jak może zrealizować swoje marzenie. Każdy pomysł jest dobry i każdy się liczy!

Pytania pomocnicze:
1. Co chciałaby Zosia osiągnąć, gdyby nie było żadnych ograniczeń?
2. Jaki stan rzeczywistości znacznie przewyższyłby jej marzenia?
3. W jaki sposób osiągnięcie tego stanu zmieniłoby jej życie? Co byłoby wówczas możliwe, a jest obecnie nieosiągalne?

Grupa 2

Zosia:
Wczoraj pokłóciłam się ze swoim najlepszym przyjacielem. Zawsze był to ktoś dla mnie ważny, a teraz niestety przedmiotem kłótni była błahostka. Jednak nie potrafię go przeprosić, bo uważam, że to on zawinił. On pewnie też nie przeprosi. Chyba straciłam go na zawsze. Co mam zrobić? Jest mi smutno i żal tych straconych lat przyjaźni.

Praca dla grupy:
Jesteście **realistami**. Popatrzcie obiektywnie na to, czego pragnie Zosia i zastanówcie się, co musi zrobić. Skupcie się na konkretach i realnie oceńcie zagrożenia.

Pytania pomocnicze:
1. Co jest niezbędne do realizacji założeń?
2. Co musiałaby zmienić, żeby zrealizować cel?
3. Jakie Zosia ma możliwości, by osiągnąć cel?

Grupa 3

Mirek:
Poszedłem na konkurs recytatorski. Bardzo lubię recytować wiersze i sprawia mi to przyjemność. Wygrałem go. Problem jednak w tym, że moi rodzice chcą, bym skupił się na matematyce, której ani nie lubię, ani specjalnie nie chcę się uczyć. Oni nie wiedzą o wygranej, a muszę iść ze mną po odbiór nagrody. Jak mam im powiedzieć? Czuję się źle z tym, że ich oszukałem, ale jednocześnie cieszę się z wygranej.

Praca dla grupy:
Jesteście **marzycielami**. Puśćcie wodze fantazji i wymyślcie wszystkie możliwe rozwiązania problemu. Pomyślcie o przyszłości Mirka, o tym, co chciałby osiągnąć i jak może zrealizować swoje marzenie. Każdy pomysł jest dobry i każdy się liczy!

Pytania pomocnicze:
1. Co chciałby Mirek osiągnąć, gdyby nie było żadnych ograniczeń?
2. Jaki stan rzeczywistości znacznie przewyższyłby jego marzenia?
3. W jaki sposób osiągnięcie tego stanu zmieniłoby jego życie? Co byłoby wówczas możliwe, a jest obecnie nieosiągalne?

Grupa 4

Mirek:
Poszedłem na konkurs recytatorski. Bardzo lubię recytować wiersze i sprawia mi to przyjemność. Wygrałem go. Problem jednak w tym, że moi rodzice chcą, bym skupił się na matematyce, której ani nie lubię, ani specjalnie nie chcę się uczyć. Oni nie wiedzą o wygranej, a muszę iść ze mną po odbiór nagrody. Jak mam im powiedzieć? Czuję się źle z tym, że ich oszukałem, ale jednocześnie cieszę się z wygranej.

Praca dla grupy:
Jesteście **realistami**. Popatrzcie obiektywnie na to, czego pragnie Mirek i zastanówcie się, co musi zrobić. Skupcie się na konkretach i realnie oceńcie zagrożenia.

Pytania pomocnicze:
1. Co jest niezbędne do realizacji założeń?
2. Co musiałaby zmienić, żeby zrealizować cel?
3. Jakie Mirek ma możliwości, by osiągnąć cel?

Grupa 5

Anna:
Jestem osobą dość samotną. Zawsze chyba uważano mnie za dziwaczkę. Nie mam przyjaciół, bo nietypowo się ubieram i nikt nie chce ze mną wychodzić. Niektórzy nawet się ze mnie śmieją. Nie wiedzą, że mam kiepskie relacje z rodzicami i dlatego tak reaguję. Nie potrafię też im o sobie opowiedzieć. Jak mam nawiązać relacje z ludźmi? Od czego zacząć? Też chciałabym się cieszyć z bycia nastolatką.

Praca dla grupy:
Jesteście **marzycielami**. Puśćcie wodze fantazji i wymyślcie wszystkie możliwe rozwiązania problemu. Pomyślcie o przyszłości Anny, o tym, co chciałaby osiągnąć i jak może zrealizować swoje marzenie. Każdy pomysł jest dobry i każdy się liczy!

Pytania pomocnicze:
1. Co chciałaby Anna osiągnąć, gdyby nie było żadnych ograniczeń?
2. Jaki stan rzeczywistości znacznie przewyższyłby jej marzenia?
3. W jaki sposób osiągnięcie tego stanu zmieniłoby jej życie? Co byłoby wówczas możliwe, a jest obecnie nieosiągalne?

Grupa 6

Anna:
Jestem osobą dość samotną. Zawsze chyba uważano mnie za dziwaczkę. Nie mam przyjaciół, bo nietypowo się ubieram i nikt nie chce ze mną wychodzić. Niektórzy nawet się ze mnie śmieją. Nie wiedzą, że mam kiepskie relacje z rodzicami i dlatego tak reaguję. Nie potrafię też im o sobie opowiedzieć. Jak mam nawiązać relacje z ludźmi? Od czego zacząć? Też chciałabym się cieszyć z bycia nastolatką.

Praca dla grupy:
Jesteście **realistami**. Popatrzcie obiektywnie na to, czego pragnie Anna i zastanówcie się, co musi zrobić. Skupcie się na konkretach i realnie oceńcie zagrożenia.

Pytania pomocnicze:
1. Co jest niezbędne do realizacji założeń?
2. Co musiałaby zmienić, żeby zrealizować cel?
3. Jakie Anna ma możliwości, by osiągnąć cel?

Grupa 7

Tomek:
Jestem osobą wpadającą w samotność. Moim głównym problemem jest spędzanie czasu przed komputerem. Lubię po prostu grać i zaczynam się obawiać, że popadam w nałóg. Przez gry komputerowe nie śpię w nocy i straciłem sporo znajomych. Rodzice też nie są zadowoleni, więc się ciągle kłócimy. Chciałbym przestać, ale nie wiem jak, bo wstydzę się o tym mówić.

Praca dla grupy:
Jesteście **marzycielami**. Puśćcie wodze fantazji i wymyślcie wszystkie możliwe rozwiązania problemu. Pomyślcie o przyszłości Tomka, o tym, co chciałby osiągnąć i jak może zrealizować swoje marzenie. Każdy pomysł jest dobry i każdy się liczy!

Pytania pomocnicze:
1. Co chciałby Tomek osiągnąć, gdyby nie było żadnych ograniczeń?
2. Jaki stan rzeczywistości znacznie przewyższyłby jego marzenia?
3. W jaki sposób osiągnięcie tego stanu zmieniłoby jego życie? Co byłoby wówczas możliwe, a jest obecnie nieosiągalne?

Grupa 8

Tomek:
Jestem osobą wpadającą w samotność. Moim głównym problemem jest spędzanie czasu przed komputerem. Lubię po prostu grać i zaczynam się obawiać, że popadam w nałóg. Przez gry komputerowe nie śpię w nocy i straciłem sporo znajomych. Rodzice też nie są zadowoleni, więc się ciągle kłócimy. Chciałbym przestać, ale nie wiem jak, bo wstydzę się o tym mówić.

Praca dla grupy:
Jesteście **realistami**. Popatrzcie obiektywnie na to, czego pragnie Tomek i zastanówcie się, co musi zrobić. Skupcie się na konkretach i realnie oceńcie zagrożenia.

Pytania pomocnicze:
1. Co jest niezbędne do realizacji założeń?
2. Co musiałaby zmienić, żeby zrealizować cel?
3. Jakie Tomek ma możliwości, by osiągnąć cel?